جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان قزوین

گزارش تحلیلی – سیاستی :

ارزیابی و تحلیل محیط کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴

به همراه ارزیـــابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی استان

(شاخص بهبود محیط کسب و کار)

معاونت اقتصادی و سیاستگذاری

گروه پایش و بهبود محیط کسب و کار

مرداد ۱۴۰۵

شناسه گزارش

عنوان گزارش	ارزیابی و تحلیل وضعیت محیط کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴ به همراه ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی استان در شاخص بهبود محیط کسب‌وکار
مدیرکل	امیر خلیلی خواه
معاون اقتصادی	فهیمه لزگی
تهیه و تنظیم	مریم حسینی، علیرضا امینی تهیه شده در: معاونت اقتصادی / گروه پایش و بهبود محیط کسب‌وکار
تاریخ	مرداد ماه ۱۴۰۵
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان قزوین نمی‌باشد.	

اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان قزوین

وب سایت: qa.mefa.ir

آدرس: قزوین، خیابان نواب شمالی، مجتمع ادارات، جنب دیوان محاسبات، اداره کل امور اقتصادی و دارایی

تلفن: ۰۲۸۳۳۳۷۶۴۰۱

فهرست مطالب

خلاصه مدیریتی..... ۴

۱- مقدمه ۶

۲-قوانین و مقررات مرتبط با بهبود محیط کسب و کار..... ۷

۳-وضعیت فضای کسب و کار استان قزوین..... ۸

۴-اقدامات استانی در حیطه وظایف مرتبط با حوزه کسب و کار..... ۱۱

۵- ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در شاخص بهبود محیط کسب و کار استان قزوین ۱۵

۶-جمع بندی نهایی و ارائه راهکار و توصیه‌های سیاستی در خصوص چالش‌های محیط کسب و کار..... ۲۱

منابع و مآخذ..... ۲۴

خلاصه مدیریتی

بهبود فضای کسب وکار، به معنای بهبود و رونق فضای تولیدی بوده و در نتیجه سنگ بنا و محرک رشد اقتصادی است. مشکلات طرف عرضه اقتصاد، از جمله انحصار و وجود موانع جدی در اعطای مجوز به کسب‌وکارها، تنگنای تأمین مالی تولید، بی ثباتی مقررات و اتخاذ تصمیم‌های ناگهانی، عایدی بالای فعالیت های نامولد و رقیب تولید، مشکلات در استیفای حقوق مالکیت و اجرای قراردادها به عنوان مولفه‌های محیط کسب‌وکار، در کنار برخی فشارهای خارجی موجب نرخ رشد اقتصادی پایین، بیکاری و مشکلات اجتماعی ناشی از آن در کشور شده است. لذا اصلاح محیط کسب و کار بعنوان یک ضرورت ملی جهت کارآفرینی، جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی، اشتغال‌زایی، افزایش تولید ملی و در یک کلام ثروت آفرینی در کشور مطرح است.

در راستای بهبود فضای کسب‌وکار تاکنون فعالیت‌های مختلفی در کشور انجام شده است، "هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار" و اجرای پروژه "مرکز ملی پایش محیط کسب‌وکار" از مهم‌ترین اقدامات وزارت امور اقتصادی و دارایی در جهت شناسایی موانع و مشکلات و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار بوده است.

پس از آن راه‌اندازی "درگاه ملی مجوزهای کسب و کار کشور" در خصوص اصلاح نظام مجوزدهی نقش مهمی در محیط کسب و کار کشور داشته است.

در این گزارش به بررسی وضعیت محیط کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین به مقایسه آماری با میانگین کشوری اشاره شده است. در فصول بهار، تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۴ شاخص ملی محیط کسب و کار کشور به ترتیب برابر ۵,۹۵، ۶,۰۹، ۶,۱۳ و ۶,۲۰ بوده است، که در مجموع با توجه به تشدید تحریم‌ها روند صعودی طی نموده و نشان می‌دهد وضعیت کسب و کار کشور نامساعدتر شده است.

در استان قزوین نیز در فصول بهار، تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۴ شاخص ملی محیط کسب و کار به ترتیب برابر ۶,۰۷، ۶,۰۲، ۶ و ۶,۰۷ بوده است. در مقایسه با میانگین کشوری، استان قزوین تنها در فصل بهار وضعیت نامساعدتری داشته اما در فصول بعدی نسبت به کشور مساعدتر بوده است.

بررسی امتیازات محیط کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد در بین استان‌های کشور در رتبه‌ی ۱۲ام قرار گرفته است.

مهمترین موانع کسب و کار در استان قزوین در سال ۱۴۰۴ از نگاه فعالان کسب و کار، غیر قابل پیش بینی بودن نوسانات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تأمین مالی از شبکه بانکی و بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار بوده‌اند.

طبق آخرین گزارشات آماری درگاه ملی مجوزهای کسب و کار استان در سال ۱۴۰۴به تعداد ۴۷۰۶۶ درخواست به ثبت رسیده که از این تعداد ۳۱۶۴۶ مورد آن یعنی ۶۷ درصد منجر به صدور مجوز شده است.

بیشترین درخواست‌ها با عنوان مجوز پروانه کسب کشاورزی بوده که حدود ۹۰ درصد آن صادر شده است. شناسه یکتای درخواست شده در سال ۱۴۰۴ به تعداد ۶۱۹۵ مورد بوده که ۵۵۱۶ مورد آن صادر شده است.

سازمان نظام روانشناسی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اتاق اصناف کشاورزی بهترین عملکرد را در بین دستگاه‌های اجرایی در خصوص صدور مجوز داشته‌اند.

به منظور بهبود عملکرد دستگاه‌های اجرایی و طبق طبق مواد (۸۱) و (۸۲) قانون خدمات کشوری و آیین‌نامه اجرایی آن، هر ساله عملکرد ایشان مورد ارزیابی قرار گرفته و از برترین‌ها در جشنواره شهید رجایی تقدیر به عمل خواهد آمد. اداره کل امور اقتصادی و دارایی مسئول ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در شاخص بهبود محیط کسب و کار است که پس از تجزیه و تحلیل اطلاعات موجود، امتیازات نهایی را در اختیار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان قرار می‌دهد.

جهت ارزیابی عملکرد دستگاه ها در محیط کسب وکار از سه شاخص رضایت فعالان اقتصادی، استقرار و بهره‌برداری از درگاه ملی مجوزها و شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوزها مورد استفاده قرار می گیرد.

سه دستگاه برتر استان از منظر فعالان اقتصادی، اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، شرکت شهرک های صنعتی و اداره کل استاندارد می‌باشد.

در شاخص استقرار و بهره‌برداری از درگاه ملی مجوزها ادارات کل گمرک، استاندارد و دامپزشکی برترین دستگاه‌های اجرایی در صدور مجوز، با کمترین تأخیر را در درگاه ملی مجوزها داشته‌اند.

در شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوزها نیز دستگاه‌های اجرایی که در احصاء و ارسال قوانین و مقررات مخل کسب و کار و پایش مصوبات هیأت مقررات زدایی مشارکت حداکثری داشته‌اند نمره‌ی کامل دریافت نموده‌اند.

عمده مشکلات و چالش‌های مرتبط با محیط کسب و کار استان مربوط به درگاه ملی مجوزها و در زمینه مشکلات فنی و ساختاری آن می‌باشد. همچنین در خصوص مشکلات ثبت شده در درگاه و یا مشکلات مطروحه فعالان اقتصادی به صورت حضوری، نیز از طریق پیگیری مستقیم از کارشناسان مرکز رسیدگی می گردد. در رابطه با احصاء قوانین و مقررات مخل کسب و کار نیز لازم است دستگاه‌های اجرایی موارد مطروحه را جهت بررسی توسط هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار به این اداره کل، ارسال نمایند.

در نهایت لازم است شاخص‌های ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۵ مورد بازنگری و اصلاح قرار گیرد.

۱. مقدمه

از مهمترین اقداماتی که در سال‌های اخیر در کشور و در راستای بهبود محیط کسب‌وکار شکل گرفت، تلاش در جهت اصلاح نظام مجوزدهی و تسهیل صدور مجوزها بوده است. در این راستا در قوانین و مقررات موضوعه وظایف مهمی بر عهده وزارت امور اقتصادی و دارایی گذاشته است و کلیه دستگاه‌های اجرایی مرتبط با صدور مجوز و ارائه خدمت در این زمینه موظف به بهبود عملکرد خود شده‌اند. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون ایران، مؤلفه‌های مورد پایش را اندازه‌گیری نموده و در گزارشات فصلی کسب و کار ارائه می‌گردد.

"مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار" در وزارت امور اقتصادی و دارایی، در راستای بهبود محیط کسب و کار مسؤل بررسی قوانین و مقررات مخل محیط کسب و کار و رفع آن در حیطه وظایف "هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار" می‌باشد. همچنین در خصوص اصلاح نظام مجوزدهی " درگاه ملی مجوزهای کسب و کار" راه‌اندازی شد.

به منظور عملکرد بهتر هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار، مصوبات هیأت مذکور علاوه بر اطلاع رسانی به دستگاه‌های اجرایی به صورت مستمر و مداوم پایش می‌گردد.

در نهایت و در راستای انجام تکالیف قانونی وزارت امور اقتصادی و دارایی مندرج در ماده (۸) «آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب وکار» و ماده (۱۲) «آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب وکار» و به منظور حسن نظارت بر اجرای مواد قانونی فوق‌الذکر، سامانه ۲۴۳۰.ir را با هدف دریافت گزارش فعالان اقتصادی بخش خصوصی از موارد عدم رعایت ضوابط مشخص شده در تصویب و ابلاغ مقرره توسط کلیه دستگاه‌ها و تغییر ناگهانی هرگونه بخشنامه، دستورالعمل و رویه اجرایی بدون اعلام قبلی، راه اندازی کرده است (این سامانه اشاره به مواد ۲۴ و ۳۰ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار دارد).

در مواردی که اشاره شد ادارات کل استانی وزارت متبوع وظیفه دارد قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های مخل کسب و کار احصاء شده توسط دستگاه‌های اجرایی (بخش خصوصی و دولتی) را به هیأت مقررات زدایی از طریق کارشناسان مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار اعلام نمایند. همچنین موظفند مصوبات هیأت را به دستگاه‌های اجرایی مربوطه اطلاع رسانی و پایش نمایند.

ادارات استانی ملزم به ارائه گزارش آماری ماهانه درگاه ملی محیط کسب و کار استانی به استاندار محترم می‌باشند و تکلیف ایشان تنها دسترسی به آمار می‌باشد و تنها تفویض اختیار در خصوص رسیدگی حقوقی به شکایات ثبت شده در سامانه شکایات درگاه در صورت لزوم می‌باشد.

برای ثبت مقررات خلق الساعه نیز پیوند سامانه ۲۴۳۰.ir با عنوان "گزارش‌دهی مقررات خلق‌الساعه" در پورتال استانی وزارت متبوع قرار داده شده است تا با استفاده از آن فعالان اقتصادی بتوانند گزارشات خود را در این خصوص اعلام نمایند.

اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان از طریق ارزیابی عملکرد سالانه دستگاه‌های اجرایی و شاخص‌های پیشنهادی در این حوزه می‌تواند عملکرد دستگاه‌های اجرایی را در خصوص اجرای موارد صدرالاشاره پایش کند.

ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی طبق مواد (۸۱) و (۸۲) قانون خدمات کشوری و آیین‌نامه اجرایی مربوطه، یکی از برنامه‌های مهم دولت در راستای استقرار نظام جامع عملکرد و سنجش وضعیت نظام اداری می‌باشد و این ارزیابی توسط سازمان برنامه و بودجه می گردد

۲. قوانین و مقررات مرتبط با بهبود محیط کسب و کار

- قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (مصوب بهمن ۱۳۹۰)
- قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور(مصوب ۱۳۹۴)
- ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴
- قانون تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار (ماده ۷ مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی (مصوب ۱۴۰۰)
- قانون تامین مالی تولید و زیرساخت‌ها (مصوب ۱۴۰۲)
- تبصره(۳) ماده(۳) قانون اصلاح مواد(۱) و (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۹) قانون بهبود مستمر محیط کسب وکار
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۲) «آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب وکار»
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب وکار
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب وکار
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب وکار
- دستورالعمل شماره ۵۰۸۶۸ مورخ ۰۱/۰۵/۱۳۹۶ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی
- مصوبه شماره ۱۰۵۸۱۶/ت هـ مورخ ۲۵/۰۸/۱۳۹۶هیات محترم وزیران
- مصوبه شماره ۱۲۱۷۶/ت ۵۵۲۸۵ هـ مورخ ۰۹/۰۲/۱۳۹۷هیات محترم وزیران
- تکالیف قانونی شصت و نهمین جلسه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به شماره ۴۷۷۰۰۳ مورخ ۲۷/۰۸/۱۳۹۸موضوع سیاست های ابلاغی بهبود محیط کسب وکار

۳. وضعیت فضای کسب‌وکار استان قزوین

به موجب ماده (۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار (مصوب سال ۱۳۹۰)، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون ایران از اواخر سال ۱۳۹۵ اقدام به ارزیابی فضای کسب‌وکار کشور و استان‌ها از طریق انجام محاسبات بر روی ۷۰ نماگر که شامل ۲۸ مؤلفه پیمایشی و ۴۲ مؤلفه آماری است، می‌نماید.

در فصول بهار، تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۴ شاخص ملی محیط کسب و کار کشور به ترتیب برابر ۵,۹۵، ۶,۰۹، ۶,۱۳ و ۶,۲۰ بوده است، که در مجموع با توجه به تشدید تحریم‌ها روند صعودی طی نموده و نشان می‌دهد وضعیت کسب و کار کشور نامساعدتر شده است.

در استان قزوین نیز در فصول بهار، تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۴ شاخص استانی محیط کسب و کار به ترتیب برابر ۶,۰۷، ۶,۰۲، ۶ و ۶,۰۷ بوده است. در مقایسه با میانگین کشوری، استان قزوین تنها در فصل بهار وضعیت نامساعدتری داشته اما در فصول بعدی نسبت به کشور مساعدتر بوده است. همچنین از فصل بهار تا زمستان تغییری رخ نداده است. (رشد ۰٪)

بررسی امتیازات محیط کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد در بین استان‌های کشور در رتبه‌ی ۱۲ام قرار گرفته است که نسبت به سال ۱۴۰۳ (رتبه ۲۱ ام) مطلوب‌تر شده است.

از منظر فعالان اقتصادی مهمترین موانع کسب و کار در استان قزوین در سال ۱٤۰٤ شامل مؤلفه‌های ذیل می‌باشد:

- ❖ غیر قابل پیش بینی بودن نوسانات قیمت مواد اولیه و محصولات
- ❖ دشواری تأمین مالی از شبکه بانکی
- ❖ بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار

در مقایسه استان با کشور، دو مؤلفه ذیل نسبت به میانگین کشوری، در وضعیت ضعیف‌تری بوده‌اند:

- ➢ تولید و عرضه نسبتا آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
- ➢ رویه های سختگیرانه اداره های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی

مؤلفه‌هایی ذیل کمترین اثرات مخل را بر فعالیت‌های اقتصادی در سطح استانی و ملی داشته‌اند که این می‌تواند بیانگر وجود ظرفیت‌های بالقوه برای تقویت رقابت‌پذیری بنگاه‌ها باشد:

- ✓ نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه محصولات و خدمات
- ✓ ضعف نظام توزیع و رساندن محصول به بازار

- ✓ محدودیت دسترسی به آب
- ✓ تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی رغبتی به خرید محصولات ایرانی

در بین استان‌ها، استان خراسان رضوی، اصفهان و البرز مناسب‌ترین محیط کسب‌وکار و استان‌های همدان، سمنان و فارس نیز نامناسب‌ترین محیط کسب‌وکار را طبق ارزیابی‌های صورت گرفته، داشته‌اند.

جدول (۱). وضعیت محیط کسب‌وکار استان قزوین در مقایسه با متوسط کشوری

ردیف	دوره زمانی	قزوین	کشور
۱	۱۴۰۳	۶,۰۶	۶,۰۱
۲	۱۴۰۴	۶	۶,۱
۳	تغییرات نسبت به سال قبل	۰,۶	۰,۰۹
۴	وضعیت	نامساعدتر	نامساعدتر

مأخذ: اتاق بازرگانی ایران

نمودار (۱). وضعیت محیط کسب‌وکار استان در مقایسه با سایر استان‌ها – در سال ۱۴۰۴

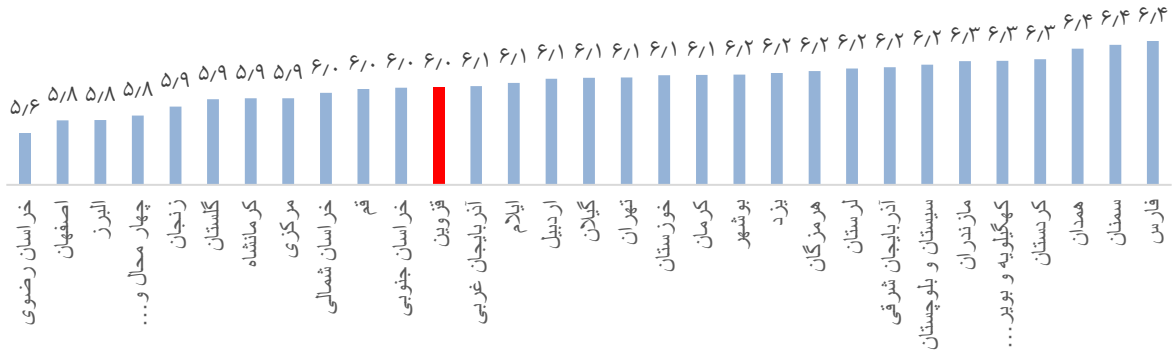

*. نمره هر چه به عدد ۱۰ نزدیک‌ترشود، وضعیت نامطلوب تر خواهد بود.

جدول (۲). نماگرهای نامطلوب موثر بر فضای کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴

ردیف	نماگر	قزوین	کشور	نسبت تغییرات استان به کشور
۱	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸,۷	۸,۶	-۰,۱
۲	دشواری تامین مالی از بانک‌ها	۷,۷	۷,۷	۰
۳	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷,۳	۷,۳	۰
۴	تولید و عرضه نسبتا آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶,۸	۶,۵	-۰,۳
۵	رویه‌های ناعادلانه ممیزی در دریافت مالیات	۶,۶	۶,۵	-۰,۱
۶	رویه های سختگیرانه اداره های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسان	۶,۵	۶,۲	-۰,۳
۷	وجود انحصار، امتیاز یا هرنوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶,۴	۶,۶	-۰,۲
۸	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب وکار در دستگاههای اجرایی	۶,۴	۶,۵	۰,۱
۹	دخالتهای غیرمنطقی نهاده های حاکمیتی در تعیین قیمتها در بازار	۶,۴	۶,۵	۰,۱
۱۰	برداشتهای سلیقه ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و...	۶,۳	۶,۱	-۰,۲
۱۱	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکتها و مؤسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار	۶,۳	۶,۴	۰,۱

مأخذ: اتاق بازرگانی ایران

نمودار(۲). روند فصلی تغییرات محیط کسب‌وکار استان قزوین در قیاس با متوسط کشوری از سال ۱۳۹۶ لغایت سال ۱۴۰۴

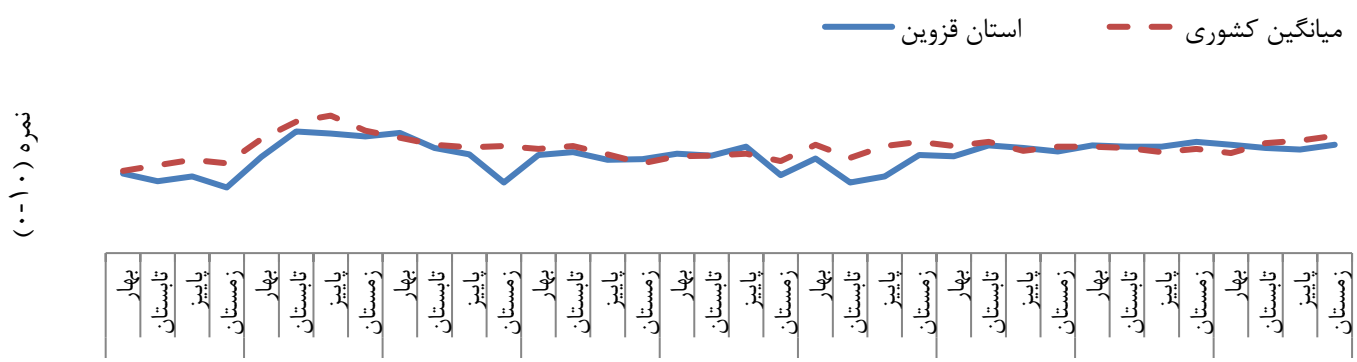

*. نمره هر چه به عدد ۱۰ نزدیک‌ترشود، وضعیت نامطلوب تر خواهد بود.

همان طور که از روند تحولات مشخص است با خروج از برجام و اعمال تحریم‌های ظالمانه بین‌المللی علیه کشور در سال ۹۷ ملاحظه می‌گردد که شاخص‌های کسب و کار درکشور و استان قزوین نامساعدتر شده است و مساعدترین وضعیت مربوط به سال ۹۶ و قبل از اعمال تحریم‌ها می‌باشد.

با توجه به جنگ تحمیلی سوم و اعمال گسترده‌تر تحریم‌ها در فصل زمستان؛ پیش بینی می‌گردد نماگرهای کسب و کار در سطح ملی و استان با داشتن امتیازات بالا، نامطلوب‌تر گردند.

۴. اقدامات استانی در حیطه وظایف مرتبط با حوزه کسب و کار

مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۰، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را به تصویب رساند و از سال ۱۳۹۲ با اصلاح موادی از قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تشکیل هیأتی تحت عنوان " هیأت مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار" با هدف رفع موانع از مقررات مخل و بهبود فرایندهای صدور مجوزهای کسب و کار در دستور دولت قرار گرفت که نهایتاً منجر شد تا ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی در مردادماه ۱۳۹۶ تشکیل " مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار کشور" را تصویب و راهبری این مرکز را به معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی واگذار نماید.

از سال ۱۳۹۸ ادارات کل استانی وزارت متبوع کاربرگ‌های حاوی قوانین و مقررات مخل کسب و کار به هیأت مقررات زدایی واقع در مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار جهت بررسی و رفع موانع ارسال نمودند. بعد از آن این موضوع تنها محدود به قوانین و مقررات مخل نبوده و بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های داخلی سازمان‌ها، نهادها، اتاق‌ها و دستگاه‌های اجرایی را دربرگرفت.

این مرکز در ابتدا دارای چهار سامانه در حوزه تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار بود که به تدریج توسعه و ادغام یافت و در حال حاضر با عنوان "درگاه ملی مجوزهای کسب و کار کشور" در حال فعالیت است.

درگاه ملی مجوزها mojavez.ir نیز با حکم قانون توسط وزارت اموراقتصادی ودارایی با هدف تسهیل شرایط و شفافیت در مدارک، هزینه، زمان و صادرکننده اصلی و فرعی مجوز کسب وکارها طراحی گردیده است و تنها مرجع رسمی مجوزهای کسب و کار کشور محسوب می‌شود.

از سال ۱۴۰۱ به طور جدی و با برپایی کمپین‌های تبلیغاتی به صورت گسترده در سراسر کشور موضوع صدور تمامی مجوزها از درگاه، اطلاع رسانی شد.

استان قزوین در سال ۱۴۰۴ به تعداد ۸ کاربرگ تنظیم و به مرکز ارسال نموده است. همچنین مصوبات هیأت مذکور به صورت مداوم و مستمر از دستگاه‌های اجرایی مورد پایش قرار می‌گیرد. از ابتدا تا پایان سال ۱۴۰۴ مصوبات ۸۶ تا ۹۳ که توسط هیأت به تصویب رسیده است، به دستگاه‌های مربوطه ابلاغ و اطلاع رسانی شده است.

طبق آخرین گزارشات آماری درگاه ملی مجوزهای کسب و کار استان در سال ۱۴۰۴به تعداد ۴۷۰۶۶ درخواست به ثبت رسیده که از این تعداد ۳۱۶۴۶ مورد آن یعنی ۶۷ درصد منجر به صدور مجوز شده است.

بیشترین درخواست‌ها با عنوان مجوز پروانه کسب کشاورزی بوده که حدود ۹۰ درصد آن صادر شده است. همچنین سازمان نظام روانشناسی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اتاق اصناف کشاورزی برای بالای ۹۰ درصد از درخواست‌های خود

مجوز صادر نموده است. اتاق اصناف، سازمان استاندارد ، وزارت امور اقتصادی و دارایی، میراث فرهنگی، سازمان نظام پزشکی و نظام رایانه‌ای نیز بالای ۵۰ درصد مجوز صادر نموده‌اند.

شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری، اتاق بازرگانی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی مجوزی از طریق درگاه صادر ننموده‌اند و دو مورد آخر حتی تأخیر زیادی جهت رسیدگی به درخواست‌های متقاضیان داشته‌اند.

جدول (۳).تعداد درخواست و مجوزهای صادره از درگاه ملی مجوزها در استان قزوین

شرح	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۲	سال ۱۴۰۳	سال ۱۴۰۴
مجموع درخواست	۱۳۰۵۶	۴۳۹۳۱	۱۰۹۶۴۱	۴۷۰۶۶
صدور مجوز	۶۰۳۳	۲۸۶۶۷	۹۲۵۸۰	۳۱۶۴۶
درصد صدور مجوز به کل درخواست‌ها	٪۴۶	٪۶۵	٪۸۵	٪۶۷

مأخذ: درگاه ملی مجوزهای کسب و کار

نمودار(۳). ده مجوز پردرخواست استان قزوین

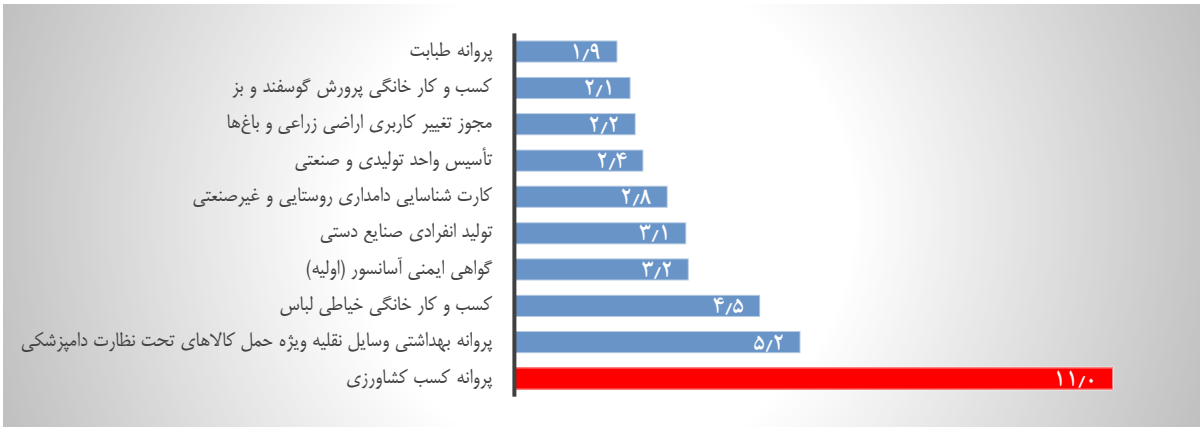

*(روش محاسبه: درصد درخواست‌های مجوز مربوطه به کل درخواست‌های ثبت شده استان در درگاه ملی)

جدول (۴). رتبه‌بندی دستگاه‌های استان قزوین از نظر تأخیر به درخواست مجوز کسب و کار در سال ۱۴۰۴

استان قزوین	مجموع درخواست	مجموع صدور	درصد صدور مجوز	درصد تأخیر درخواستهای صادر شده خارج از مدت قانونی
سازمان انرژی اتمی	۵	۱	۲۰	٪۰
وزارت نفت	۱۵۳	۳۰	۲۰	٪۰
ریاست جمهوری - معاونت علمی و فن‌آوری و اقتصاد دانش‌بنیان	۲۸	۱۲	۴۳	٪۰
وزارت کشور(سازمان ثبت احوال)	۴۶	۱۳	۲۸	٪۰
سازمان حفاظت محیط زیست	۷	۲	۲۹	٪۰
وزارت امور اقتصادی و دارایی	۳۵	۲۶	۷۴	٪۰
شورای عالی کارشناسان رسمی دادگستری	۲۶۱	۰	۰	٪۰
دبیرخانه هیأت عالی نظارت بر سازمان‌های صنفی کشور	۸۲۷۶	۶۳۲۶	۷۶	٪۰
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۱۳۲۹	۱۰۹۰۰	۹۶	٪۰
سازمان ملی استاندارد	۲۱۴۴	۱۶۰۰	۷۵	٪۰
بانک مرکزی ج.ا.ا	۱۹	۳	۱۶	٪۰
وزارت ورزش و جوانان	۶۷۳	۲۱۰	۳۱	٪۱
سازمان نظام روانشناسی	۱۵۷	۱۵۳	۹۷	٪۱
وزارت نیرو	۴۵۴	۸۴	۱۹	٪۲
وزارت راه و شهرسازی	۱۳۹۲	۵۶۰	۴۰	٪۲
سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی	۲۹۲	۱۲۸	۴۴	٪۳
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	۴۱۱	۱۱۳	۲۷	٪۳
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۱۱۲	۱۶	۱۴	٪۴
سازمان نظام پزشکی	۱۱۲۳	۶۳۱	۵۶	٪۵
وزارت آموزش و پرورش	۷۹۶	۱۸۲	۲۳	٪۵
وزارت جهاد کشاورزی	۸۸۱۸	۳۸۸۹	۴۴	٪۶
سازمان صدا و سیمای ج.ا.ا	۱۴	۱	۷	٪۷
وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۲۰۷۰	۱۲۶۰	۶۱	٪۸
دبیرخانه هیات عالی نظارت بر اصناف کشاورزی ایران/ اتاق اصناف کشاورزی	۵۱۵۹	۴۶۳۱	۹۰	٪۸
جامعه مشاوران رسمی مالیاتی ایران	۲۳	۷	۳۰	٪۹
وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری	۲۰	۱	۵	٪۱۵
سازمان نظام دامپزشکی	۴۸	۲۲	۴۶	٪۱۵
وزارت صمت	۲۷۸۱	۷۹۱	۲۸	٪۲۰
قوه قضائیه (فعالیت سردفتری و دفتر خدمات الکترونیکی قضایی)	۱۶۵	۶	۴	٪۲۴
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۰۳	۳۱	۱۵	٪۲۶
سازمان نظام صنفی رایانه‌ای کشور	۳۱	۱۷	۵۵	٪۳۹
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	۱۲	۰	۰	٪۵۸
سازمان برنامه و بودجه کشور	۹	۰	۰	٪۸۹

مأخذ: درگاه ملی مجوزهای کسب و کار

جدول (۵). درخواست و صدور ۵ مجوز پردرخواست در استان قزوین در اسفندماه سال ۱۴۰۴			
ردیف	عنوان مجوز	تعداد درخواست	تعداد صدور
۱	پروانه کسب کشاورزی	۵۱۵۹	۴۶۳۱
۲	پروانه بهداشتی وسایل نقلیه ویژه حمل کالاهای تحت نظارت دامپزشکی	۲۴۶۵	۱۶۷۳
۳	کسب و کار خانگی خیاطی لباس	۲۱۱۸	۲۱۰۱
۴	گواهی ایمنی آسانسور (اولیه)	۱۵۰۴	۱۱۱۹
۵	تولید انفرادی صنایع دستی	۱۴۸۲	۱۰۲۴

پروانه کسب کشاورزی با تعداد درخواست به تعداد ۵۱۵۹ مورد و صدور ۴۶۳۱ مورد، بالاترین میزان درخواست را در دزرگاه ملی مجوزها ثبت نموده است. پس از آن پروانه بهداشتی وسایل نقلیه ویژه حمل کالاهای تحت نظارت دامپزشکی با ۲۴۶۵ درخواست و ۱۶۷۳ مورد صدور رتبه دوم و کسب و کار خانگی خیاطی لباس با ۲۱۱۸ مورد درخواست و صدور ۲۱۰۱ مورد ازآن در رتبه سوم قرار گرفته‌اند.

شناسه یکتای درخواست شده در سال ۱۴۰۴ به تعداد ۶۱۹۵ مورد بوده که ۵۵۱۶ مورد آن صادر شده است. همچنین مجوز اصناف ۸۲۷۵ مورد درخواست شده است که ۷۶٪ آن منجر به صدور مجوز شده است.

۵. ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی در شاخص بهبود محیط کسب و کار استان قزوین

ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی طبق مواد (۸۱) و (۸۲) قانون خدمات کشوری و آیین‌نامه اجرایی مربوطه، یکی از برنامه‌های مهم دولت در راستای استقرار نظام جامع عملکرد و سنجش وضعیت نظام اداری می‌باشد.

به دلیل اهمیت شاخص بهبود محیط کسب و کار به عنوان ابزاری حیاتی برای هدایت سیاست‌گذاری‌ها، اولویت‌بندی اصلاحات و در نهایت ایجاد یک اکوسیستم اقتصادی پویا، رقابتی و پایدار، عملکرد دستگاه‌های اجرایی در این خصوص مورد ارزیابی قرار گرفته است.

شاخص های اصلی ارزیابی عمکرد:

جهت ارزیابی عملکرد دستگاه ها در محیط کسب وکار از سه شاخص اصلی ذیل استفاده شده است:

۱) رضایت فعالان اقتصادی

۲) استقرار و بهره‌برداری از درگاه ملی مجوزها

۳) شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوز

دستگاه های اجرایی ارزیابی شونده:

تعداد دستگاه های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار که در قالب این پلت فرم مورد ارزیابی قرار می گیرند

الف) شاخص میزان رضایت فعالان اقتصادی

این شاخص به صورت پرسشنامه میان فعالان اقتصادی (بخش خصوصی) توزیع و جمع‌آوری شد و بر اساس نتایج حاصل، **پنج مؤلفه** به دلیل اهمیت آن‌ها در ارزیابی نحوه عملکرد و تعامل دستگاه‌ها مورد بررسی قرار گرفته است که عبارتند از:

۱) زمان انجام فرایندها که این مؤلفه به منظور ارزیابی میزان سرعت و کارآمدی دستگاه‌های اجرایی در انجام امور مرتبط با فعالان اقتصادی بررسی شده است.

۲) مراحل اداری که این مؤلفه برای سنجش میزان سهولت یا پیچیدگی در روند انجام کارها و حجم فرایندهای اداری مرتبط بررسی می‌شود.

۳) هزینه‌ها که هدف از بررسی آن اندازه‌گیری بار مالی و هزینه‌های اداری تحمیل شده به فعالان اقتصادی در تعامل با دستگاه‌های اجرایی است.

۴) اطلاع رسانی و شفافیت که اطلاع رسانی دستگاه‌های اجرایی به فعالان اعم از مقررات و رویه‌ها و سایر تغییرات اداری را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

۵) نحوه برخورد مسولان که به دلیل نقش رفتار و پاسخگویی کارکنان و مدیران دستگاه‌ها در بهبود تجربه فعالان اقتصادی در این پرسشنامه لحاظ شده است.

در نتیجه بررسی این پنج مؤلفه از طریق پرسشنامه، تصویری از سطح رضایت فعالان اقتصادی از عملکرد دستگاه‌های اجرایی ارائه می‌دهد و می‌تواند مبنایی برای شناسایی نقاط قوت و زمینه‌های نیازمند بهبود در نظام اداری باشد.

- در حال حاضر علی رغم مکاتبات متعدد با بخش خصوصی تعداد پرسشنامه‌های تکمیل شده ارسالی کمتر از تعداد درخواست شده می‌باشد که در روند تجزیه و تحلیل داده‌ها مؤثر است.
- تعداد ۲۰ مورد پرسشنامه تکمیلی از اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان و ۵۰ مورد پرسشنامه تکمیلی از شرکت شهرک های صنعتی استان دریافت شده و سایر اتاق‌های تعاون، اصناف استان و تشکل‌های بخش خصوصی اقدامی انجام نداده‌اند.
- اطلاعات پرسشنامه‌ها وارد فایل اکسل شده‌اند و مرحله آخر یعنی تجزیه و تحلیل اطلاعات به زودی منتشر می-گردد.

جدول (۶). شاخص سطح رضایت فعالان اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی مرتبط با فضای کسب و کار در سال ۱۴۰۴

ردیف	دستگاه اجرایی	امتیاز ارزیابی (درصد)
۱.	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۸۱,۹
۲.	شرکت شهرک های صنعتی	۷۸,۳
۳.	اداره کل استاندارد	۷۳,۶
۴.	اداره کل گمرک	۷۱,۸
۵.	شرکت سهامی آب منطقه‌ای	۷۱,۲
۶.	شرکت آب و فاضلاب	۷۰,۴
۷.	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۷۰
۸.	اداره کل جهاد کشاورزی	۶۹,۲
۹.	اداره کل صنعت، معدن و تجارت	۶۶,۲
۱۰.	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۶۶
۱۱.	شهرداری قزوین	۶۵,۶
۱۲.	اداره کل محیط زیست	۶۵,۵
۱۳.	شرکت گاز	۶۳,۳
۱۴.	اداره کل ثبت اسناد و املاک	۶۲,۶
۱۵.	اداره کل امور مالیاتی	۶۲,۵
۱۶.	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی	۶۱,۵
۱۷.	اداره کل تامین اجتماعی	۶۰,۶
۱۸.	شرکت توزیع نیروی برق	۵۹,۸
۱۹.	اداره کل راه و شهرسازی	۵۶,۲

مطابق با جدول (۶) و با توجه به برآورد امتیازات در شاخص سطح رضایت فعالان اقتصادی، سه دستگاه برتر استان از منظر فعالان اقتصادی به ترتیب امتیاز عبارتنداز: اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان با امتیاز ۸۱,۹ درصد، شرکت شهرک های صنعتی استان با امتیاز ۷۸,۳ درصد و اداره کل استاندارد با امتیاز ۷۳,۶ درصد می‌باشند.

ب) شاخص استقرار و بهره‌برداری از درگاه ملی مجوزها

در این شاخص **دو مؤلفه** مورد ارزیابی قرار می گیرند که عبارتند از:

۱) درصد پاسخگویی دستگاه اجرایی در زمان مناسب (قانونی)

۲) درصد مجوزهای صادره به کل مجوزهای درخواست شده

لازم به ذکر است که داده های مربوط به مولفه های این زیر شاخص از اطلاعات استخراج شده از درگاه ملی مجوزهای کسب و کار محاسبه شده است.

در گزارش حال حاضر مؤلفه درصد مجوزهای صادره به کل مجوزهای درخواست شده با وزن ۵ درصد و مؤلفه درصد پاسخگویی دستگاه اجرایی در زمان مناسب با وزن ۹۵ درصد در نظر گرفته شده است. گزینه دوم از نظر اهمیت در درجه اول قراردارد لکن گزینه اول برای ترغیب دستگاه‌های اجرایی جهت بهره‌برداری از سامانه درگاه ملی مجوزها لحاظ شده است؛ بدین صورت که دستگاه اجرایی که مجوز را صادر نموده است (چه در مدت قانونی و چه خارج از آن) باعث افزایش درصد صدور مجوز گردیده است. اما در اصل مؤلفه مهم، مجوزهایی است که در مدت قانونی صادر شده‌اند. اکنون با توجه به اینکه درگاه ملی برای دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی شناخته شده است لازم است مؤلفه اول در سال‌های آینده حذف گردد.

جدول (۷). شاخص استقرار و بهره‌برداری از درگاه ملی مجوزها در سال ۱۴۰۴

ردیف	دستگاه اجرایی	امتیاز ارزیابی (درصد)
۱.	اداره کل گمرک	۹۹,۳
۲.	اداره کل استاندارد	۹۸,۵
۳.	اداره کل دامپزشکی	۹۷,۷
۴.	اداره کل راه و شهرسازی	۹۷
۵.	شرکت شهرک های صنعتی	۹۶,۷
۶.	اداره کل محیط زیست	۹۶,۴
۷.	اداره کل ثبت احوال	۹۶,۴
۸.	اداره کل ورزش و جوانان	۹۶
۹.	شرکت سهامی آب منطقه ای	۹۵,۷
۱۰.	شرکت توزیع نیروی برق	۹۵,۷
۱۱.	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی	۹۴
۱۲.	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۹۳,۱
۱۳.	اداره کل بهزیستی	۹۳,۱
۱۴.	اداره کل آموزش و پرورش	۹۳
۱۵.	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۹۱
۱۶.	اداره کل جهاد کشاورزی	۷۹,۲
۱۷.	اداره کل صنعت، معدن و تجارت	۷۷,۷
۱۸.	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۷۵,۹
۱۹.	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۷۵
۲۰.	شرکت آب و فاضلاب	۶۶,۷
۲۱.	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۴,۱
۲۲.	اداره کل ثبت اسناد و املاک	۳۵,۹

در جدول (۷) ملاحظه می‌گردد در شاخص استقرار و بهره‌برداری از درگاه ملی مجوزها سه دستگاه اجرایی برتر استان به ترتیب شامل ادارات کل گمرک استان با کسب امتیاز ۹۹,۳ درصد، اداره کل استاندارد استان با امتیاز ۹۸,۵ درصد و اداره کل دامپزشکی استان با امتیاز ۹۷,۷ درصد برترین دستگاه‌های اجرایی در صدور مجوز با کمترین تأخیر را در درگاه ملی مجوزها می باشند.

ج) شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوزها

در این شاخص نیز **یک مولفه** مورد ارزیابی قرار می گیرند که عبارتند از:

۱) شناسایی قوانین و مقررات مخل کسب و کار و پایش اجرایی مصوبات هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار در استان

لازم به ذکر است که داده های مربوط به مؤلفه های این شاخص به وسیله ارسال کاربرگ‌های تکمیل شده از سوی دستگاه‌های اجرایی به این اداره کل استخراج شده است.

جدول (۸). شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوزها در سال ۱۴۰۴

ردیف	دستگاه اجرایی	امتیاز ارزیابی (درصد)
۲۸	شرکت شهرک های صنعتی	۱۰۰
۲۷	شرکت سهامی آب منطقه ای	۱۰۰
۲۴	سازمان همیاری شهرداری های استان	۱۰۰
۲۳	دانشگاه علوم پزشکی،خدمات بهداشتی و درمانی	۱۰۰
۲۲	اداره کل ورزش و جوانان	۱۰۰
۲۱	اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	۱۰۰
۱۹	اداره کل محیط زیست	۱۰۰
۱۷	اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰۰
۱۶	اداره کل صنعت، معدن و تجارت	۱۰۰
۱۵	اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای	۱۰۰
۱۴	اداره کل راه و شهرسازی	۱۰۰
۱۳	اداره کل دامپزشکی	۱۰۰
۱۲	اداره کل جهاد کشاورزی	۱۰۰
۱۱	اداره کل ثبت اسناد و املاک	۱۰۰
۱۰	اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی	۱۰۰
۷	اداره کل بیمه ایران	۱۰۰
۶	اداره کل بهزیستی	۱۰۰
۲	اداره کل امور مالیاتی	۱۰۰
۱	اداره کل استاندارد	۱۰۰
۲۶	شرکت توزیع نیروی برق	۸۰

۲۵	شرکت آب و فاضلاب	۸۰
۲۰	اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری	۸۰
۸	اداره کل پست	۸۰
۳۰	شهرداری قزوین	۶۰
۹	اداره کل تامین اجتماعی	۶۰
۴	اداره کل آموزش و پرورش	۶۰
۱۸	اداره کل گمرک	۴۰
۲۹	شرکت گاز	۲۰
۵	اداره کل آموزش و فنی و حرفه ای	۲۰
۳	اداره کل اوقاف و امور خیریه	۲۰

در شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوزها، دستگاه‌هایی که در ارسال مقررات زائد و مخل محیط کسب و کار و پایش مصوبات هیأت مقررات زدایی از طریق پاسخگویی به مکاتبات این اداره کل، همکاری لازم را داشته‌اند امتیاز کامل دریافت نموده‌اند.

۶. جمع‌بندی نهایی، آسیب شناسی و ارائه راهکار و توصیه‌های سیاستی در خصوص چالش‌های محیط کسب و کار در استان

بررسی وضعیت محیط کسب و کار استان قزوین در سال ۱۴۰۴ بیانگر این است در مقایسه با میانگین کشوری، استان قزوین تنها در فصل بهار وضعیت نامساعدتری داشته اما در فصول بعدی نسبت به کشور مساعدتر بوده است. همچنین از فصل بهار تا زمستان تغییری رخ نداده است. از طرفی بررسی امتیازات محیط کسب‌وکار استان قزوین در سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد در بین استان‌های کشور در رتبه‌ی ۱۲ام قرار گرفته است که نسبت به سال ۱۴۰۳ (رتبه ۲۱ ام) مطلوب‌تر شده است.

نتایج و یافته های ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی استان در شاخص های محیطی بهبود کسب و کار در زیرشاخص سطح رضایت فعالان اقتصادی، نشان می دهد که اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان با امتیاز ۸۱,۹ درصد، شرکت شهرک های صنعتی استان با امتیاز ۷۸,۳ درصد و اداره کل استاندارد با امتیاز ۷۳,۶ درصد به عنوان ۳ دستگاه برتر استان از منظر فعالان اقتصادی می‌باشند.

همچنین در زیرشاخص استقرار و بهره برداری از درگاه ملی مجوزها سه دستگاه اجرایی برتر استان به ترتیب شامل ادارات کل گمرک استان با کسب امتیاز ۹۹,۳ درصد، اداره کل استاندارد استان با امتیاز ۹۸,۵ درصد و اداره کل دامپزشکی استان با امتیاز ۹۷,۷ درصد، برترین دستگاه‌های اجرایی در صدور مجوز با کمترین تأخیر را در درگاه ملی مجوزها می باشند.

در شاخص اصلاح و تسهیل صدور مجوزها، دستگاه‌هایی که در ارسال مقررات زائد و مخل محیط کسب و کار و پایش مصوبات هیأت مقررات زدایی از طریق پاسخگویی به مکاتبات این اداره کل، همکاری لازم را داشته‌اند نمره کامل دریافت نموده‌اند.

مشکلات و چالش‌های مربوط به محیط کسب و کار در حیطه وظایف وزارت متبوع در حوزه صدور مجوزها و درگاه مربوطه و احصاء قوانین و مقررات مخل کسب و کار می‌باشد.

- با توجه به اینکه موضوع بهره‌گیری از درگاه ملی مجوزها در همه‌ی استان‌ها کاربردی شده است، شناسایی خلاءهای موجود در این درگاه و رفع آن به منظور بهبود کارایی ضروری است. یکی از این خلاءها مربوط به عناوین مجوزهای بارگذاری شده در درگاه می‌باشد. بعضاً مشاهده شده است که متقاضی خواستار عنوانی از مجوز است که در درگاه ثبت نشده و بالاجبار از عناوین مشابه استفاده می‌نماید و یا مجوزی را درخواست نموده است که به دلیل تشابه با سایر گزینه‌ها انتخاب درستی نبوده به طور مثال مجوز انبار و سردخانه که مربوط به حوزه کشاورزی است لکن حوزه فعالیت متقاضی بخش صنعت می‌باشد. برای رفع این مشکل پیشنهاد می‌گردد سیستم تسهیل کننده و هوشمند برای راهنمایی متقاضیان در فرایند صدور مجوز از طریق "برنامه‌ی گفتگوی خودکار (چت بات)" به عنوان یک ابزار کارآمد، تعبیه گردد و این مربوط به بخش فنی و مهندسی درگاه واقع در مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار می‌باشد.

مزایای این چت بات تسهیل و دسترسی به اطلاعات و مجوزها، کاهش زمان برای صدور مجوزها، افزایش رضایت کاربران و در نهایت تقویت نظارت بر فرایندهای صدور مجوز خواهد بود.

- برخی از مجوزها بر روی درگاه ملی مجوزها تعریف نشده‌اند و نداشتن مشابه آن در درگاه ملی مجوزها باعث زمانبر بودن صدور مجوز در درگاه و کاهش ارزش سرمایه متقاضیان کسب و کار می‌گردد. البته این موضوع در دستور کار مرکز ملی پایش و بهبود محیط کسب و کار قرار دارد.

-عدم وجود گزینه انتقادات و پیشنهادات به منظور افزایش بهره‌وری درگاه ملی صدور مجوزها که پیشنهاد می‌گردد در درگاه ملی مجوزها بخشی تحت عنوان "پیشنهادات، انتقادات و سنجش رضایت کاربران برای امتیازدهی به خدمات درگاه" طراحی و پیاده سازی شود تا متقاضیان بتوانند تجربه خود را از فرایند صدور مجوز ثبت نمایند. این موضوع زمینه شناسایی گلوگاه‌ها، مشکلات فنی، ابهامات فرایندی و موانع موجود در صدور مجوزها را فراهم می‌نماید. همچنین منجر به افزایش شفافیت، کاهش زمان صدور، ارتقای کیفیت خدمات و افزایش رضایت و اعتماد عمومی می‌گردد.

- عدم صدور به موقع مجوزهای کسب‌وکار در درگاه ملی مجوزهای کسب و کار به دلیل معطل ماندن درخواست‌ها حین ارجاع به برخی دستگاه‌های تخصصی هنگام اخذ استعلام.

- صدور خودکار برخی مجوزهای تأیید محور توسط درگاه ملی مجوزها قبل از تأمین زیرساخت‌هایی همچون تأمین آب...(برخی مجوزهای مربوط به سازمان‌های جهاد و صمت). مطابق با تبصره ۳ ماده ۷ مکرر قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی چنانچه هر یک از مراجع صدور مجوز در موعد مقرر در درگاه ملی مجوزهای کشور، پاسخ درخواست کننده مجوز را اعم از قبول یا رد اعلام نکند، به منزله موافقت درنظر گرفته شده و مجوز مورد نظر از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور به طور خودکار صادر شده و در اختیار متقاضی قرار می‌گیرد. متأسفانه این موضوع باعث می‌گردد متقاضی با در دست داشتن مجوز صادره به طور قانونی دستگاه‌های اجرایی را تحت فشار قرار دهد. -به طور مثال محدودیت در برداشت آب از چاه در برخی زمین‌های کشاورزی-به نظر می‌رسد باید در خصوص اینگونه مجوزها قانون تغییر یابد و یا در درگاه زیرساختی فراهم گردد که اینگونه مجوزها تا تعیین تکلیف نهایی صادر نگردد. مورد دیگر استعلامات آمایشی می‌باشد، بدین صورت که متقاضی مجوز خود را دریافت نموده لکن به دلیل استعلامات آمایشی اجازه استفاده از مجوزی که باطل نشده است را ندارد.

-عدم اتصال بعضی از دستگاه ها مانند شرکت گاز و یا شهرداری‌ها به درگاه که موجب میشود تا برخی از استعلام‌ها به صورت دستی صورت بگیرد.

- عدم حسن همکاری دستگاه‌های اجرایی در ارسال قوانین و مقررات، رویه‌ها، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های زائد داخلی دستگاه‌ها و مخل محیط کسب و کار به اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان. در ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی این گزینه به عنوان یکی از شاخص‌های بهبود محیط کسب و کار در نظر گرفته شده است.

-گاهاً مشکلات فنی و زیرساختی در درگاه ملی و تخصصی منجر به تأخیر در صدور مجوزها می‌گردد که نمایندگان بهبود کسب و کار مستقر در ادارات استانی از طریق تماس مستقیم با مرکز سعی در رفع موانع موجود می‌نمایند.

-عدم تعیین تکلیف برخی مکاتبات در خصوص مشکلات متقاضیان از سوی مرکز ملی پایش کسب و کار به دلیل وجود مانع در شروط و استعلامات سختگیرانه در درگاه. به طور مثال اخذ سند مالکیت با اجاره‌نامه بیست ساله به عنوان یکی از شروط صدور مجوز موافقت اصولی واحدهای صنفی خارج از محدوده شهر که علیرغم مکاتبه با مرکز پاسخ مناسبی دریافت نشده است. پیشنهاد می‌گردد برخی شروط با توجه به درخواست متعدد متقاضیان مورد بازنگری قرار گیرند.

-لازم است شاخص‌های بهبود محیط کسب و کار استانی که در ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مورد استفاده قرار می‌گیرند تغییر یابند تا ارزیابی‌های صورت گرفته با دقت بیشتر و ایجاد انگیزه بالاتر اندازه‌گیری شوند.

منابع و مأخذ:

۱. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی، **گزارشات فصلی پایش ملی محیط کسب‌وکار ایران**، دوره زمانی بهار تا زمستان ۱۴۰۴.

۲. «**گزارش آماری درگاه ملی مجوزهای کسب و کار استان قزوین** »، سایت درگاه ملی مجوزهای کسب و کار کشور mojavez.ir.

۳. «**گزارش ارزیابی عملکرد سالانه دستگاه‌های اجرایی استان قزوین** »، اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان قزوین.